

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT
Statsråden

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
201102589- RBA K /VN

Dato
03.05.2011

Sivilforsvaret – oppfølging

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite, datert 12.4.2011.

Komiteen har 7 oppfølgingsspørsmål ifm svaret fra konst. justisminister Grete Faremo i samme sak, datert 31.3.2011.

Sivilforsvarets samfunnsoppdrag er beskrevet i St.meld. nr. 22 (2007-2008), jf. Innst. S. nr. 85 (2008-2009). Det fremgår der at erfaringer fra hendelser de siste årene har vist at det er behov for å modernisere og tilpasse Sivilforsvaret til dagens og fremtidens utfordringer for å sikre at etaten skal kunne være en relevant forsterkningsressurs ved større og komplekse hendelser. Som departementet skrev i forrige brev er jeg i gang med omstillinger og modernisering av Sivilforsvaret på flere områder. Dette er et arbeid som ventelig vil ta noe tid, Jeg er opptatt av at Sivilforsvaret skal være forsvarlig utstyrt og øvet med henblikk på det ovennevnte oppdraget og jeg forstår komiteens bekymring for at arbeidet knyttet til utskifting og anskaffelse av nytt utstyr tar for lang tid.

Jeg vil i det følgende besvare komiteens spørsmål.

1. Hvor stor andel av styrken ble øvet i 2010?

Svar

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) rapporterer at i alt 55 % av den operative styrken ble gitt øvelser i 2010.

2. Er det riktig at det i enkelte sivilforsvarsdistrikt kun legges opp til øving av befalet i 2011, og i hvilken grad stemmer dette med statsrådens svar på dette punkt?

DSB er i gang med omfattende omstillinger innen egen virksomhet for å kunne styrke blant annet øvingsaktiviteten i Sivilforsvaret. Innsparingene på de ulike områder kommer gradvis og dette medfører budsjettmessige utfordringer for Sivilforsvaret, spesielt i 2011. Gjennomføring av øvingsaktiviteten slik det er forutsatt i St.meld. 22 (2007-2008) vil være på plass når omstilling innen

egen virksomhet er ferdigstilt.

DSB har med bakgrunn i disse utfordringene bedt sivilforsvarsdistriktene primært å øve befalet i de operative avdelingene. DSB har i denne sammenheng også bedt distriktene vurdere øvingsbehovet med utgangspunkt i distriktenes kompetansemessige status, dvs at distriktene sørger for å øve de avdelinger som distriktene finner viktigst å prioritere for øvelse i 2011.

Sitasjonen vil bedres i 2012 og fra med 2013 forventes positiv effekt av omstillingen.

Omstillingsprosessen antas å være ferdigstilt i 2014. Ambisjonen at er alt tjenestepliktig personell i de operative avdelingene skal øves innen 2014.

3. Har statsråden i det hele tatt iverksatt konkrete tiltak for å kompensere den manglende oppfølgingen av investeringsbehovet?

Svar:

Som beskrevet idepartementets brev er ny og hensiktsmessig innsatsbekledning av Sivilforsvaret fremhevet som presserende for ivaretagelse av operative oppgaver. Ved utgangen av 2011 vil det være anskaffet nødvendig innsatsbekledning til drøyt halvparten av de 8000 mannskapene, herunder uniformsbekledning og hjelmer. I tillegg vil i alt 7000 mannskap ha fått nye støvler. Det er en dobling av investeringene i innsatsbekledning i forhold til status i 2010. Dette er muliggjort gjennom midler over statsbudsjettet, omprioriteringer innen DSBs egen ramme, og gjennom avhending av eiendommer det ikke lenger er beredskapsmessig behov for.

Jeg registrerer at Sivilforsvaret har meldt til DSB at manglende midler til øvelser, bekledning vedlikehold og fornying av materiell er et økende problem. Saken følges nøye i styringsdialogen med DSB. Første runde med ny innsatsbekledning ble fordelt ut nordfra og satsingen i 2011 betyr at flere distrikter fra Sør Trøndelag og sørover vil få ny uniform. Dette er som komiteen påpeker ikke tilstrekkelig. Jeg er som nevnt også opptatt av at Sivilforsvaret skal ha forsvarlig materiell for øvrig og at materiellet blir vedlikeholdt på en forsvarlig måte.

Det er en forutsetning at sivilforsvarsdistriktene gjensidig forsterker hverandre med personell og utstyr når det er behov for det ifm håndtering av hendelse. Dette behovet forsterkes i en situasjon hvor det er stort behov for utskifting av gammelt utstyr.

Komiteen viser i sitt brev til atregionlederne er pålagt å følge opp at arbeidsmiljøloven ikke brytes. Etter min oppfatning medfører ikke HMS kravet i Arbeidsmiljøloven at samarbeidet mellom distriktene blir vanskeliggjort. Innføringen av HMS kravet innebærer etter min mening langt på vei en kodifisering av gjeldende praksis innen forvaltningen av sivilforsvarets mannskaper. Dette er i tråd med at jeg ved flere anledninger har meldt at mannskapene ikke skal delta i innsatser uten at de har det nødvendige sikkerhetsutstyret, - også før HMS kravet ble vedtatt i lovgivningen. Utstyrsbehovet vil imidlertid stille større krav til logistikk slik at man har god oversikt over det utstyret som er brukbart.

Med etableringen av Sentrallageret på Starum er det lagt til rette for slik forsterkning ved at det er etablert en sentral logistikkfunksjon.

4. Hvorfor har statsråden unnlatt å gjennomføre tiltak for å sikre at Stortingets forutsetninger kan gjennomføres i henhold til plan?

Svar:

Jeg har igangsatt flere av tiltakene i Stortingsmeldingen. Modernisering og omstilling i Sivilforsvaret er en omfattende prosess. Det framgår av departementets forrige brev at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) bl.a. har igangsatt arbeidet med å redusere den operative styrken i Sivilforsvaret fra 10 000 mannskap til 8000 mannskap. DSB har også igangsatt arbeidet med

avhending av eiendommer det ikke lenger er beredskapsmessig behov for, herunder nedlegging og avhending av Sivilforsvarsleire. Samlokalisering av skolevirksomheten på Starum skal være gjennomført innen 1. august 2011. Jeg er også i gang med utskifting av utstyr i Sivilforsvaret.

Det er likevel klart at det er særdeles viktig å ferdigstille anskaffelsene av nødvendig utstyr til Sivilforsvaret. Jeg er svært opptatt av at disse investeringene ikke trekker for langt ut i tid.

5. På hvilket tidspunkt og i hvilken form har statsråden informert Stortinget om de betydelige og varslede avvikene?

Svar:

Stortinget er gjennom de årlige budsjettproposisjonene de tre siste år orientert om status ifm omstilling og modernisering i Sivilforsvaret. Det er i disse dokumentene opplyst at arbeidet med avhending av eiendommer det ikke lenger er beredskapsmessig behov for er igangsatt, herunder nedlegging av Sivilforsvarsleirene, samt status ifm samlokalisering av skolevirksomheten. Det er videre opplyst at bevilgningen ble økt med 5 mill. kr i 2009, og at økningen til formålet ble videreført i 2010. Det er videre omtalt at arbeidet med anskaffelse av ny innsatsbekledning er igangsatt og at dette arbeidet videreføres i 2011.

6. Kan statsråden gjøre rede for planlagt fremdrift for anskaffelse av nødvendig utstyr i tråd med Stortingets forutsetning?

Svar:

Jeg er opptatt av at Sivilforsvaret skal være forsvarlig utstyrt med utgangspunkt i samfunnsoppdraget, jf. St.meld.nr. 22 (2007-2008).

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi komiteen en endelig tidsplan for innfasing av materiell i Sivilforsvaret, slik beskrevet i ovennevnte melding. I samråd med regjeringen vil jeg komme tilbake til Stortinget med forslag om den videre håndtering av saken.

7. Kan statsråden gjøre rede for hvordan og når nivået på øvelser i Sivilforsvaret skal tilfredsstille de krav statsråden selv har satt til øvelse av alle mannskaper?

Svar: Som departementet skrev i forrige brev til komiteen har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) bl.a. igangsatt arbeidet med å redusere den operative styrken i Sivilforsvaret fra 10 000 mannskap til 8000 mannskap. Det er på den bakgrunn en målsetting at hele den operative styrken vil kunne utdannes og øves med henblikk på forsvarlig innsats ved store og komplekse hendelser.

Det framgår av St.meld. 22 (2007-2008) at innsparingene ved omstillingen i Sivilforsvaret er viktig i det videre arbeidet med modernisering av etaten. Jeg mener derfor at omstillingen av innsatsstyrken i Sivilforsvaret må sees i sammenheng med den øvrige omstillingen og modernisering i Sivilforsvaret. Innsparinger bl.a. som følge av nedlegging og omstilling av skoler og leire vil ventelig framkomme i løpet av 2013 – 2014 og det er planlagt at disse midlene bl.a. bli brukt til øvelser av de tjenestepliktige. DSB vurderer også mulighetene for å sette inn andre tiltak for å kunne øve hele styrken før dette tidspunktet.

Jeg vektlegger at det skal være balanse mellom øvelser og behovet for øvelser de enkelte år. DSB er virksomhetstyrer for Sivilforsvaret og DSB må således definere et forsvarlig øvingsnivå inntil forutsetningene på dette feltet er oppnådd.

Med hilsen

Knut Storberget